

Labdarúgó akadémisták jövőképének vizsgálata fővárosi és vidéki labdarúgó akadémiákon

Examining the vision of football academics in the capital and rural football academies

Rábai Dávid

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar, Debrecen

E-mail: david.rabai67@gmail.com

Összefoglaló

A magyar labdarúgó akadémiák vizsgálata jól láthatóan egyre elterjedtebbé válik hazánkban is a tudományos berkeken belül, mégis számos feltáratlan terület és kérdés jelentkezik még az eddigi elemzéseket tanulmányozva. Ezekkel a hiányos területekkel és megválaszolatlan kérdésekkel leginkább a pedagógiai jellegű vizsgálatok esetében találkozhatunk.

Jelen kutatásunk fókuszában 3-3 vidéki és fővárosi labdarúgó akadémia akadémistái (N=560) állnak, akiket a jövőképükről kérdeztünk meg. Az akadémisták válaszait minden kérdés esetében a vidék-főváros intézményeinek összehasonlításával értelmeztük, elképzelésünk szerint ugyanis jelentős különbségek jelenhetnek meg a két akadémistacsoport között, mindezt pedig a témához kapcsolódó szakirodalmak értelmezése alapján feltételezzük.

A kutatásunk módszereként a kérdőíves lekérdezés metódusát választottuk.

Vizsgálatunkban több esetben is szignifikáns különbséget fedezhettünk fel a vidéki és fővárosi akadémisták válaszai között, mint például a szakmunkás végzettség jövőbeli elérésének ($p=0,039$), a jövőbeli profi pályafutás megítélésének ($p=0,000$) és a külföldi pályafutás esélye ($p=0,047$) esetében is.

Az eredményeink alapján látható, hogy az általunk megkérdezett fiatal labdarúgók összességében pozitív jövőképpel rendelkeznek, a fővárosi növényekre pedig mindez különösképpen is igaz, hiszen vidéki társaikhoz képest több kérdés esetében is szignifikánsan magabiztosabbnak bizonyultak.

Kulcsszavak: labdarúgás, labdarúgó akadémisták, jövőkép, vidék-főváros

Abstract

The examination of Hungarian football academies is clearly becoming more and more widespread in Hungary within the scientific circles. There are many

unexplored areas and questions in the analyses so far. These incomplete areas and unanswered questions are most common in pedagogical studies.

The focus of our present research is on academics from 3-3 rural and capital football academies (N=560) who were asked about their vision. The answers of the academists were interpreted for each question by comparing the institutions of the rural to the capital, because as we imagine there may be significant differences between the two academic groups, all of which are assumed on the basis of the interpretation of the related literature.

We chose the questionnaire as the method of our research.

As a result of our research, we could find significant differences between the responses of rural and capital academists in several cases, such as the future achievement of a vocational qualification ($p=0.039$), the assessment of a future professional career ($p=0.000$) and the chances of a career abroad ($p=0.047$).

Based on our results we can see that the young footballers have an overall positive vision, which is especially true for the students in the capital, as they proved to be significantly more confident on several matters compared to their rural peers.

Keywords: football, football academics, vision, rural vs. capital

Bevezetés

A labdarúgó akadémiák tudományos igényű vizsgálata napjainkban egyre népszerűbbé válik, mind ezeket igazolják azok a szerteágazó elemzések, amelyek a téma kapcsán az utóbbi időben születtek. Érdemes és fontos azonban mindenképpen megjegyezni, hogy hazánkban a jelenség ebben a megközelítésben rendkívül sajátos, elég csak a finanszírozottságra vagy pedig az intézmények megalakulásának idejére gondolni (Rábai, 2019a). Jól érzé-

kelhetően – éppen az imént ismertetett okok miatt is – nehezen hasonlíthatók össze a külföldi mintákkal, így a mi szempontunkból a nemzetközi szakirodalom csak korlátozottan válik relevánssá.

Jelen vizsgálatunkban elsősorban arra voltunk kíváncsiak, hogy a labdarúgó akadémiákon fejlődő fiatal akadémisták milyen aspirációkkal rendelkeznek, mennyi esélyt látnak különféle iskolai végzettségek megszerzésére a jövőben, s milyen terveik vannak a külföldi pályafutásra vonatkozólag. Vizsgálataink fő aspektusát a vidéki és a fővárosi intézményekben fejlődő fiatal akadémisták válaszainak összehasonlítása adta.

Konkrét kutatási kérdéseink között szerepelt, hogy az akadémisták milyen esélyeket látnak a különböző iskolai végzettségek megszerzésére (szakmunkás, érettségi, diploma), mennyi esélyt látnak a profi labdarúgói pályafutás elérésére, illetve idetartozó kérdésünk volt még, hogy a fiatalok szeretnék-e játszani a jövőben külföldön és milyen okok miatt döntenének így.

A tanulmány első felében a témában született szakirodalmi megállapításokat szeretnénk ismertetni, majd rátérni saját elemzési eredményeinkre.

Szakirodalmi áttekintés

A jelenlegi alfejezetben azon szakirodalmi elemek legfontosabb álláspontjait mutatjuk be, amelyek kifejezetten sportoló fiatalok jövőképeivel, karriertervével és lehetséges iskolai pályafutásával foglalkoznak. Ebben a részben a nemzetközi és a hazai szakirodalom mellett a témában született saját eddigi kutatásaink legfőbb következtetéseit is ismertetjük.

A témával kapcsolatos kutatások egyikében Bourke (2002) azoknak az ír labdarúgóknak karrierútvonalaikat részletezte, akik az 1984-1999-es időszak között szerepeltek különféle angol kluboknál. A vizsgálat legfőbb célja volt, hogy azonosítsa azokat az okokat, ami miatt sok ír fiatal a profi pályafutást választja leendő tevékenységüként. A kutatás ezzel kapcsolatos konklúziójaként azt fogalmazta meg a szerző, hogy a karrierválasztás döntő indokaiként a labdarúgás szeretete és az esetleges profi pályafutással járó pénzügyi javak megszerzése szerepelt a megkérdezett játékosok körében, illetve többen alternatív utakat keresve jutottak el a hivatásos labdarúgókhoz hasonló szintekre. Bourke (2002) kutatásához képest eltérő eredményeket kaptunk egyik korábbi kutatásunkban (Rábai, 2019b), amelyben arra voltunk kíváncsiak, mi motiválja leginkább a külföldi pályafutás lehetőségeként az akadémistákat. Az előzetes feltevéseinkkel ellentétesen az abban megkérdezettek elenyésző része jelölte be a magas keresetet, a többség ugyanis leginkább a szakmai fejlődés miatt szeretne külföldön játszani a későbbiekben. Valóban

érdekes kérdés, hogy mi motiválja igazán a fiatal játékosokat a profi labdarúgó pályafutásban, hiszen a szakirodalom alapján a jobb anyagi kereset és a szakmai fejlődés jelenik meg legfőbb motivációs faktorokként. A jobb anyagi kereset kapcsán a nagyvilágból is láthatnak példákat a fiatalok, hiszen rengeteg velük egykorú fiatal játékos keres kora ellenére komoly összegeket saját klubjában. Mindez pedig mindenképpen motiváló hatású lehet az akadémisták számára, az már viszont másik kérdés, hogy ugyanezt miképpen látják hazai viszonylatban, ahol gyakran a játéklehetőséget sem biztosítják nekik (4-5. táblázatok).

Adams és Carr (2017) kutatásukban az akadémisták barátságait illetően azt a következtetést vonták le, hogy a növendékek nem tudnak mély barátságokat kialakítani az akadémista társaikkal, a kapcsolataik egymással így bizalomtól és érzelmi intimítástól mentesek. A szülőkre ugyanakkor az angol elit labdarúgó képzésben rendkívül fontos szerep hárul, hiszen a szülőkkel való pozitív munkakapcsolat felerősítheti a fiatal labdarúgók pszichoszociális környezetét (Mills és mtsai, 2014). Ide kapcsolódóan egyik korábbi kutatásunkban (Rábai, 2019c) megkérdeztük az akadémista fiataloktól, hogy mi motiválta őket az akadémiára való bejutásban. Az eredmények alapján csupán elenyészően választották a szüleiket az akadémiába lépés meghatározó szereplőjeként. Ezzel szemben a minta majdnem teljes hányada, közel 89% nyilatkozta azt, hogy saját döntés alapján ők maguk szerették volna pályafutásukat valamelyik akadémián folytatni, így ebben az esetben a karrierválasztást jelentősen nem befolyásolta a szülői háttér. Ugyanezt erősítik egy másik kutatásunkban (Rábai, 2020) megkérdezett edzők véleményei, akik szerint a szülői akarat önmagában nem elégséges tényező egy-egy játékos profi pályafutásának alakulásában, mindehhez kell a fiatal növendék saját elhatározása és döntése is. Gagne-modellje (1999) az előbb felvonultatott eredményekkel ellentétes állásponton van, hiszen a modell szerint egy tehetséges gyermek leendő karrierjének esetében a szülők olyannyira nagy befolyással bírhatnak, hogy a profi pályafutás elérését alapvetően befolyásolhatják vagy akár korlátozhatják is (Bicsérdy, 2002; Orosz, 2009; Hamvai és Pikó, 2009; Csíkszentmihályi és mtsai, 2010). Fontos azonban mindehhez hozzátenni, hogy sem a játékosok, sem a szülők nem tudhatják biztosan előre, vajon ténylegesen is profi labdarúgó válik-e a gyermekükből, így erős hátráltató és meghatározó faktorként jelentkezhet a bizonytalanság (Crane, 2017; Harwood és mtsai, 2010) (Rábai, 2019b).

A fiatalok bizonytalan jövőképeivel kapcsolatban Oross (2013) kutatását is érdemes megemlíteni, aki a 2012-es Ifjúságkutatás mintájában megkérdezett

fiatalok válaszaiban a bizonytalan jövőt kapta eredményül olyan területként, amely őket a leginkább nyomasztja. Czibere (2012) ehhez kapcsolódóan megjegyzi, hogy a fiatalok nagyobb részének nincsenek konkrét céljai, illetve a jövőjükkel kapcsolatosan is nagyfokú bizonytalanság jellemzi őket. Ezzel ellentétes eredményeket kapott azonban Havran és András (2018) kutatásukban, akik hivatásos pályafutásra készülő, fiatal labdarúgókat vizsgáltak. Vizsgálatuk egyik eredménye az volt, hogy a megkérdezett játékosok a saját és a csapattársaik jövőbeli lehetőségeit is kedvezőbben ítélték meg a valós adatokhoz viszonyítva. Ami érdekes, hogy noha a játékosok szerint több extra képzésre lenne szükségük a további fejlődésük érdekében, ennek érdekében azonban sem ők, sem pedig a klubjuk nem mozgósít plusz energiákat. Az élsport megítélése kapcsán Bicsérdy (2002) vizsgált általános- és középiskolás tanulókat, illetve egyetemi hallgatókat. Eredményként adódott, hogy az általános iskolások körében (mint a labdarúgó akadémisták zöme) nagyobb azoknak az aránya, akik a későbbiekben nem kívánnak az élsport szintjére feljutni sportágukban.

Kutatásunk másik kérdésköre az akadémisták lehetséges jövőbeli iskolai pályafutására vonatkozik. Ide kapcsolódóan Kanczler és Kovács (2012) fogalmazta meg, hogy a gyermek életében jelentkező különféle gócpontokra (például az iskolaválasztás, felsőtagozatba lépés, középiskolába való jelentkezés és a felsőoktatási felvételi) hatással van a tanulás és az iskola, ezért is elengedhetetlen, hogy a sportoló fiatal a sportolást és a tanulást igyekezzen összhangba hozni, optimális egyensúlyt kialakítva ezzel a két terület között. A szerzők kiemelik a család szerepét, mint egyfajta tartópillért, akiknek mindvégig szükséges támogatniuk a gyermeküket és együttműködniük vele a sikeresség érdekében. A témában Földesiné (1984) olimpiákonokkal végzett kutatásokat, eredményként pedig többek között azt kapta, hogy számos egykori élsportoló sérülések, családi okok vagy az edzőikkel kapcsolatos összekülönbözések okán hagyta abba a sportot. Ami érdekes, hogy a megvizsgált minta mintegy negyede nevezte meg a pályafutása befejezésének legfőbb okaként a tanulás és a sport összeférhetetlenségét. Egressy (2004) vizsgálatának fókuszában magyar úszók álltak, akiknek a továbbtanulási esélyeit vizsgálta. Eredményei között kimutatta, hogy noha a családnak (jellemzően a magas kulturális státussal rendelkezőknek) nagy szerepe van az úszás sportág kiválasztásában, ámde a szülők csak ritkán bátorítják gyermekeiket arra, hogy felnőtként is élsportolók legyenek. Ami további érdekesség, hogy maga az úszópályafutás leginkább a pubertáskorra tehető, majd az iskolai terhek növekedésével, a tanulási teljesítmények felértékelődésével többnyire a középiskolába történő belépéskor

következik be sportágváltás. A váltáskor általában olyan típusú versenysportra, ritkább esetben hobbisportra esik a választás, amely jól összeegyeztethető az iskolarendszer követelményeivel és kevésbé jelent megterhelést a fiatalra (Egressy, 2004). A labdarúgás sportágára áttérve Vincze (2008) kutatásában megállapította, hogy az agárdi Sándor Károly Labdarúgó Akadémia megadja a lehetőséget az érettségi vizsga letételére a labdarúgói számára, így megvan az esély a tovább haladásra azok számára is, akik mégsem válnak profi labdarúgóvá. A Vincze (2008) kutatásában kapott eredményeket kiegészíti az egyik előzetes elemzési eredményünk, amelyben a Sándor Károly Labdarúgó Akadémiát vizsgálva azt az eredményt kaptuk, hogy az ottani akadémisták számára több lehetőség is fennáll abban az esetben, ha mégsem válik valamelyikük profivá. Ehhez nyújtanak segítséget például az akadémiával kapcsolatban álló partner középiskolák (Rábai, 2018a). Szintén egy korábbi kutatás eredményül kaptuk még, hogy az abban vizsgált volt akadémisták szerint egy sikeres pályafutás esetében nagyban befolyásoló tényező lehet például a szerencse vagy akár a sérülékenység is (Rábai, 2016).

Összességében azt olvashatjuk ki a szakirodalomból, hogy a fiatalok legfőbb motivációs faktoraként a sportolással megszerezhető pénzügyi javak elérése jelentkezik, mindemellett gyakran bizonytalanok a jövőjüket illetően, amelyre a szülők is erős befolyással bírhatnak. A szakirodalom fontos megállapítása még, hogy a tanulást és a sportolást minden esetben összhangba kell hozni a sportoló sikeres pályafutásának érdekében, mindebben pedig nagy szerep hárul a szülőkre.

Anyag és módszerek

Kutatásunk lebonyolításához a kérdőíves lekérdezés módszerét választottuk, hat akadémiáról összesen 560 akadémista labdarúgó növendék vett részt a felmérésben. A mintában három fővárosi ($n=251$) és három vidéki ($n=309$) akadémia akadémistáinak válasza szerepelnek közel azonos eloszlásban. A válaszadó akadémisták életkora 11 és a 19 év közé esett, az adatfelvételt mind a hat akadémián személyesen hajtottuk végre papír alapon. Az egyes utánpótlásbázisokon gyűjtött adatokat egy adatbázisba összesítettük, amelyből jelen tanulmányban a fiatal labdarúgók jövőképre vonatkozó adatokat elemeztük SPSS-program segítségével. A statisztikai elemzések során a $p < 0,05$ szignifikancia-szintet tekintettük mérvadónak és többnyire kétváltozós elemzéseket végeztünk.

Hipotézisünk az olvasott szakirodalom és előzetes kutatási eredményeink alapján a következő: az iskolai végzettségek tekintetében a vidéki és a fővárosi

1. táblázat. Fővárosi vagy vidéki akadémia labdarúgója (dichotóm függő változó) és a szakmunkás végzettség megszerzésére való esély megítélése közötti összefüggés (N=544) (%)

Table 1. Relationship between a football player in a capital or rural academy (dichotomous dependent variable) and the assessment of the chances of obtaining a vocational qualification (N=544) (%)

	Szakmunkás végzettség megszerzésére való esély megítélése (N=544)					
	Minden esély megvan rá	Viszonylag nagy esély van rá	Inkább nincs rá esély	Egyáltalán nincs rá esély	Összesen	Összesen
Vidéki akadémia labdarúgói	15	20	28	37	100	300
Fővárosi akadémia labdarúgói	16	24	35	25	100	244

p=0,039

akadémisták szerint is az érettségi megszerzésére minden esélyük megvan, de az egyetemi végzettség elérésére inkább a fővárosi akadémisták látnak nagyobb esélyt (Egressy, 2004; Lannert, 2004; Vincze, 2008; Kanczler és Kovács, 2012; Hermann és Varga, 2012; Kovách, 2012; Bihari, 2019; Fenyő és Rábai, 2020). A profi pályafutásra való esély megítélésében feltételezésünk szerint a fővárosiak jelentősen magabiztosabbak a vidékieknél (Kovách, 2012; Bihari, 2019; Gósi és Sallói, 2017; Platts, 2012; Sagar és mtsai, 2010; Mills és mtsai, 2012; Crane, 2017; Harwood és mtsai, 2010; Rábai, 2018b). A jövőbeli külföldi pályafutás kapcsán pedig feltételezzük, hogy az akadémisták majdnem mindegyike tervezi a külföldön való játékot, jelentős különbségek pedig nincsenek főváros-vidék tekintetében. Feltételezésünk szerint a külföldi pályafutás legjelentősebb okaként a vidéki és a fővárosi fiatalok is a magas keresetet jelölik meg válaszaikban (Bourke, 2002; Magyar Ifjúság, 2012; Ifjúságkutatások, 2016; Tóth és Dóczi, 2017; Rábai, 2019b).

Eredmények

Az akadémistákhoz intézett, jövőképpel kapcsolatos első kérdésünkben arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen esélyeket látnak a vidéki és a fővárosi akadémisták az egyes általunk meghatározott területeken az adott képesítések jövőbeli megszerzésére, ezen belül is a szakmunkás végzettség megszerzésére (**1. táblázat**).

Összességében az erre a kérdésre válaszolók (N=544) legnagyobb aránya szerint inkább nincs (31%) vagy egyáltalán nincs (31%) esély arra, hogy a jövőben szakmunkás végzettséget szerezzenek. A vidéki és a fővárosi akadémisták között szignifikáns (p=0,039) különbséget mértünk a kérdés kapcsán, hiszen míg a fővárosi akadémistákon futballozók 25%-a, addig a vidéki fiatalok 37%-a szerint erre egyáltalán nincs esély. Viszonylag nagy esélyt a vidéki akadémisták 20%-a lát a szakmunkás végzettség megszerzésére, a fővárosi akadémisták növendékeinek pedig 24%-a látja ugyanígy.

Az eredményeinkhez kapcsolódva Hermann és Varga (2012) jegyezte meg, hogy a 2000 és 2010 között eltelt időszakban a szakmunkás/szakiskolai végzettségűek száma nőtt, 2010 után azonban leginkább a csökkenő népességszám miatt a létszám már fogyatkozott. Az előbb ismertetett adatokat erősítve az akadémisták esetében pedig azt láthatjuk, hogy nem tervezik a jövőbeli szakmunkás végzettség megszerzését, a vidékiek esetében pedig ez jelentősebb mértékben is igaz. A vidék-főváros tekintetében Kovách (2012) eredményei alapján a falvakban, kisebb településeken élők továbbtanulási esélyeit jelentősen mérsékeli, hogy a középfokon továbbtanulást választó diákok kétharmada szakiskolát választ továbbtanulási lehetőségként. A mi eredményeinkkel Kovách (2012) eredményei ellentétesek, hiszen éppen a vidéki akadémisták látnak kevesebb esélyt arra, hogy a jövőben szakmunkás végzettséget szerezzenek.

Vincze (2008) disszertációjában megemlíti, hogy az agárdi Sándor Károly Labdarúgó Akadémia megadja a lehetőséget az akadémistái számára, hogy azok érettségi vizsgát tehessenek. Szintén ehhez hasonlót olvashatunk Rábai és Fenyő (2020) munkájában, amelyben az egyik fővárosi akadémia oktatási részlegének vezetője beszélt a fiatal labdarúgók érettségire való felkészítéséről. A felkészítés legfőbb céljaként jelölték meg, hogy a tanulás által megszerzett tudást később majd a felsőoktatásba vihessék tovább a tehetségesek.

Jelen mintánkban az akadémista fiatalok 68%-a szerint minden esély megvan arra, hogy a jövőben érettségi vizsgát tegyenek, a megkérdezettek második legjelentősebb része szerint (28%) pedig viszonylag nagy esély van erre. Elenyésző csupán azok aránya, akik szerint erre inkább nincs (3%) vagy egyáltalán nincs (1%) esély. Összességében tehát az akadémisták zöme lát esélyt arra, hogy a jövőben érettségi vizsgát tegyen, a vidéki és a fővárosi akadémisták között viszont nincsenek szignifikáns különbségek a kérdést illetően (**2. táblázat**).

2. táblázat. Fővárosi vagy vidéki akadémia labdarúgója (dichotóm függő változó) és az érettségi megszerzésére való esély megítélése közötti összefüggés (N=548) (%)

Table 2. Relationship between a football player in a capital or rural academy (dichotomous dependent variable) and the assessment of the chances of obtaining a high school graduation (N=548) (%)

	Érettségi megszerzésére való esély megítélése (N=548)					
	Minden esély megvan rá	Viszonylag nagy esély van rá	Inkább nincs rá esély	Egyáltalán nincs rá esély	Összesen	Összesen (fő)
Vidéki akadémia labdarúgói	67	30	2	1	100	303
Fővárosi akadémia labdarúgói	69	25	4	2	100	245

p=0,197

3. táblázat. Fővárosi vagy vidéki akadémia labdarúgója (dichotóm függő változó) és az egyetemi diploma megszerzésére való esély megítélése közötti összefüggés (N=545) (%)

Table 3. Relationship between a football player in a capital or rural academy (dichotomous dependent variable) and the assessment of the chances of obtaining a master's degree (N=545) (%)

	Egyetemi diploma megszerzésére való esély megítélése (N=545)					
	Minden esély megvan rá	Viszonylag nagy esély van rá	Inkább nincs rá esély	Egyáltalán nincs rá esély	Összesen	Összesen (fő)
Vidéki akadémia labdarúgói	20	46	27	7	100	301
Fővárosi akadémia labdarúgói	21	39	32	8	100	244

p=0,419

Az eredményeinkhez szorosan illeszkednek Hermann és Varga (2012) és Lannert (2004) által felvonultatott adatok: Hermann és Varga (2012) tanulmányában ugyanis megírja, hogy 2000 és 2020 között az érettségizők aránya és száma is folyamatosan növekedett, a 2010 és 2020 közötti időszakban volt érzékelhető valamivel kisebb növekedés. Lannert (2004) mindezekhez hozzáteszi, hogy a középfokon végzők hirtelen létszámnövekedése a nyolcvanas évek második felétől számítható: ez konkrét számokban azt jelenti, hogy 1985 és 1990 között 60 ezerről 80 ezerre nőtt a középiskolában tovább tanulók száma, a '90-es évektől azonban csak minimálisan változott a létszám, inkább stagnált.

A továbbiakban az idevonatkozó kérdésünkben arra voltunk kíváncsiak, hogy az akadémisták szerint mennyi esélyük van az egyetemi diploma megszerzésére a jövőt illetően. Lannert (2004) véleménye szerint a felsőoktatás expanziója a '90-es évek második felétől volt számítható, hiszen ezekben az években a szféra robbanásszerű bővülése következett be. Mindezt jól mutatja, hogy 1999-hez viszonyítva 2002-re megháromszorozódott a 18-22 éves korosztályt felvettek száma (Lannert, 2004). Polónyi (2012) azonban egy későbbi írásában megemlíti, hogy a felsőoktatás robbanásszerű hallgatói létszámemelkedése 2005-2008-ban véget ért, az ezt követő években pedig radikális csökkenésnek indult a hallgatói létszám. Bihari (2019) kutatásában megemlíti, hogy a

2016-os mikrocenzus adatai alapján a foglalkoztatottak mintegy 61%-a középfokú, míg egynegyedük diplomás végzettséggel rendelkezett.

A jelen minta legnagyobb része (43%) szerint ugyan viszonylag nagy esély van az egyetemi diploma megszerzésére, mégis érződik egyfajta bizonytalanság az egész akadémista populációt egybe véve: közel 29%-uk szerint inkább nincs, míg 7%-uk véleményei alapján pedig egyáltalán nincs erre esélyük. Kovách (2012) szerint a falvakban élő fiatalok továbbtanulási esélyei csökkenő tendenciát mutatnak, hiszen egyre inkább nő közöttük a lemaradás mértéke. A vidéki és a fővárosi akadémisták között mégsem találtunk szignifikáns különbséget a kérdést illetően, mégis érdekes kérdés, vajon miért gondolják ilyen nagy arányban a fiatalok, hogy inkább nincs vagy pedig egyáltalán nincs esélyük az egyetemi végzettség megszerzésére (**3. táblázat**).

A fiatalok már egészen korán elkezdnek készülni a profi pályafutásra és gyakran ezért sem gondolkoznak más alternatíván a jövőjükkel illetően. Ehhez kapcsolódva egyik korábbi kutatásunkban (Rábai, 2020) megkérdezett edzők szerint igyekeznek minden gyermek számára reális célokat kitűzni és hangsúlyozni, hogy a sportolás mellett a tanulást szintén szükséges előtérbe helyezni, hiszen nem minden akadémista gyermekből lesz profi labdarúgó, így gondolni kell az akadémisták követő évekre is. Mindezeket igazolják a témában keletkezett magyar és nemzetközi

4. táblázat. Fővárosi vagy vidéki akadémia labdarúgója (dichotóm függő változó) és a jövőbeli profi pályafutás megítélése közötti összefüggés (N=551) (%)

Table 4. Relationship between a football player in a capital or rural academy (dichotomous dependent variable) and the assessment of a future professional career (N=551) (%)

	Jövőbeli profi pályafutásra való esély megítélése (N=551)						
	Minden esély megvan rá	Viszonylag nagy esély van rá	Van valamennyi esélyem	Inkább nincs rá esély	Egyáltalán nincs rá esély	Összesen	Összesen (fő)
Vidéki akadémia labdarúgói	26	36	34	4	0	100	303
Fővárosi akadémia labdarúgói	42	32	24	1	1	100	248

$p=0,000$

kutatások is (Aquilina, 2013; Madarász, 2017; Faragó és mtsai, 2018; Oláh és mtsai, 2018; Rábai, 2018b). Ugyanakkor ezzel ellentétben azt láthatjuk az akadémiaikon található pedagógiai programok elemzését követően, hogy korántsem fedezhető fel ez az edzők által említett tudatosság a dokumentumok minőségében, hiszen azok mind a formai, mint pedig a tartalmi egységek mentén erősen heterogénnek és hiányosnak bizonyultak, továbbá nincs bennük továbbtanulásra mutató fejlesztési terv vagy stratégia sem (Rábai és Fenyő, 2020). Kíváncsiak voltunk még, hogy vajon mit gondolnak az akadémisták, mennyi reális esélyük van a jövőbeli profi pályafutásra.

Bicsérdy (2002) egyik munkájában megjegyzi, hogy az általa vizsgált általános iskolás fiúk közül a legtöbben azért kezdtek el egykoron sportolni, hogy majd később élsportolókká válhassanak. Berki és Pikó (2018) eredményei között pedig azt olvashatjuk, hogy a sport iránti elköteleződés, illetve a személyes és a jövőre vonatkozó tervek sokkal progresszívabb képet mutatnak a labdarúgók esetében, mint akik egyéni sportokban versenyeznek. A 2016-os Ifjúságkutatás eredményeiből (Ifjúságkutatás, 2016) azonban azt is tudjuk, hogy a fiatalok az anyagi helyzetük és a munkavállalási lehetőségeik mellett a jövőbeli kilátásaikkal a legelégedetlenebbek.

A 4. táblázat elemzési eredményeiből láthatjuk, a teljes akadémista populáció legnagyobb része (34%) szerint viszonylag nagy esélyük van arra, hogy a jövőben profi labdarúgókká váljanak, csak kevéssel maradnak el azonban azok, akik szerint minden esély megvan erre (33%) és akik szerint van valamennyi esélyük ennek az elérése (29%). Összességében az akadémisták pozitívan látják a profi labdarúgással kapcsolatos jövőjüket. A 4. táblázat adataiban további érdekességként mutatkozik, hogy szignifikáns különbséggel ($p=0,000$) találkozhatunk a vidéki és a fővárosi akadémisták válaszai között. Jól láthatóan a fővárosi akadémisták sokkal magabiztosabbak a profi pályafutásukkal kapcsolatos jövőjükkel, hiszen a vizsgált fővárosi akadémiaiban fejlődők közel fele (42%) szerint minden esély megvan arra, hogy pro-

fivá váljanak a későbbiekben, míg 32%-uk viszonylag nagy esélyt lát erre. A vidékiek már korántsem ilyen magabiztosak a kérdést illetően, mivel csupán 26%-uk lát erre minden esélyt, 36%-uk szerint pedig csak viszonylag van esély erre. Ami a legnagyobb kontrasztot képezi azonban, hogy a vidéki akadémiaiban fejlődők 34%-a csak valamennyi esélyt lát, míg 4%-uk szerint inkább nincs esélyük a profi pályafutásra. Kérdés, hogy vajon mi okozza ezeket a nagy különbségeket a vidéki és a fővárosi akadémisták között.

A feldolgozott szakirodalom szerint a rendszeresen sportolók alapvetően sokkal pozitívabb jövőképpel rendelkeznek nem sportoló társaiknál (Lőkös és Kiss, 2018), ugyanakkor a vidéki fiatalokra alapvetően inkább a negatív jövőkép jellemzőbb a különféle vizsgálatok következtetései alapján (Kovách, 2012; Bihari, 2019). Tóth és Dóczi (2017) akadémistákat vizsgáló kutatási eredményei között olvashatjuk, hogy a fiatalok önmagukkal szembeni minimális elvárásként az NB I-ben való bemutatkozást jelölték meg, ezzel az ottani növendékek 24%-a lenne elégedett. Saját egyik idevonatkozó eredményünk kapcsán láthatjuk, hogy a megkérdezett vidéki és fővárosi akadémisták között szignifikáns ($p=0,001$) a különbség a profi pályára való esély megítélésében, abban a kutatásban is a fővárosi akadémisták bizonyultak magabiztosabbnak a kérdés kapcsán (Rábai, 2018b). Egy későbbi kutatásunkban (Rábai, 2019b) már vegyesebb eredményekkel találkozhattunk: az abban megkérdezett vidéki és fővárosi akadémisták között, noha szintén szignifikáns ($p=0,002$) volt a különbség a kérdést illetően, ugyanakkor abban a kutatásban megvizsgált két vidéki akadémia között is találkozhattunk nagyobb eltérésekkel. Magyarázat lehet a különbségre, hogy a nagyobb piac okozta lehetőségek miatt magabiztosabbak a fővárosi akadémisták: Budapesten ugyanis több akadémia is egymás közelében működik, amiknek többsége rendelkezik első osztályú egyesülettel, így az akadémisták nagyobb esélyt láthatnak a saját profi pályafutásuk beteljesülésére. A vidékiek esetében gyakran csak egy-két akadémia van a lakóhelyük közelében, ami

5. táblázat. Fővárosi vagy vidéki akadémia labdarúgója (dichotóm függő változó) és a jövőbeli külföldi pályafutás közötti összefüggés (N=552) (%)

Table 5. Relationship between a football player in a capital or rural academy (dichotomous dependent variable) and a future career in abroad (N=552) (%)

	A jövőbeli külföldi pályafutás lehetőségének megtétele (N=552)			
	Igen	Nem	Összesen	Összesen (fő)
Vidéki akadémiai labdarúgói	92	8	100	303
Fővárosi akadémiai labdarúgói	96	4	100	249

p=0,047

miatt a lehetőségeiket korlátozottabbnak érezhetik, így a kérdést illetően is bizonytalanabbak. Fontos azonban azt is megjegyezni, hogy nem minden fiatal akadémistából lesz profi labdarúgó, ez pedig erős lelki terhet okozhat a fiatalok számára.

A honi akadémiai mellett a fiatalok körében a külföldi akadémiai és az ezzel járó külföldi pályafutás szintén elég népszerűnek számít, éppen ezért arra is kíváncsiak voltunk, hogy tervezik-e a jövőben, hogy külföldre igazolnak, és ha igen, akkor milyen okból tennék meg ezt.

Az **5-6. táblázatban** foglaltuk össze az akadémisták külföldre való jövőbeli eligazolásuk szándékait, illetve annak lehetséges okait. Amint láthatjuk, az akadémisták teljes populációjának jelentős része, 94%-a szeretne a jövőben külföldre igazolni, csupán 6%-uk nyilatkozta ennek az ellenkezőjét. A vidéki és a fővárosi akadémistákat külön-külön vizsgálva is szeretnének majd többségükben külföldre igazolni a jövőben, azonban a fővárosi növendékek táborában ez még inkább igaz, hiszen az ottani fiatalok 96%-a, míg a vidékiek 92%-a szeretné magát külföldön is kipróbálni, így szignifikáns különbség (p=0,047) mutatkozik a két akadémistacsoport között.

Eredményeink így egyeznek korábbi vizsgálatunkban tapasztaltakkal (Rábai, 2019b), hiszen az azokban megkérdezett vidéki és fővárosi akadémistapopuláció szintén jelentős része tervezi a jövőben a külföldre igazolást, a fővárosiak pedig jelentősen többen, mint a vidékiek.

A vidék-főváros különbségeit értelmezve érdemes az Ifjúságkutatások eredményeit is elemezni: a 2012-es vizsgálatban (Magyar Ifjúság, 2012) megkérdezett fővárosi és vidéki fiatalok között ugyanis szignifikáns különbség van a jövőbeli külföldre való menetel esélye kapcsán. Az adatokból ugyanis látható, hogy a Budapesten élő fiatalok között vannak a legnagyobb arányban azok, akik semmiképpen sem tervezik a jövőbeli külföldi kiutazást (39%), 40%-uk pedig csak gondolkodik rajta. Ezzel szemben a megyeszékhelyen élők 60%-a gondolkodik a külföldre menetelben, míg az egyéb városok és községek lakói 52-53%-ának vannak külföldi tervei a jövőre nézve.

A 2016-os Ifjúságkutatásból (Ifjúságkutatás, 2016) az derül ki ezzel a kérdéssel kapcsolatban, hogy a legtöbben a 20-24 év közöttiek, a megyeszékhelyeken, községekben élők és a szakiskolások hagynak el az országot. Tóth és Dóczi (2017) kutatásában megkérdezett labdarúgó akadémisták legnagyobb hányada (40,5%) a sportpályafutásukkal kapcsolatos legfőbb várományosaikként valamelyik külföldi topbajnokságba való eligazolást jelölte meg.

A lehetséges okok kapcsán arra kértük az akadémistákat, hogy egyet válasszanak az általunk felkínált opciók közül. Láthatjuk, hogy nincsenek szignifikáns különbségek a vidéki és a fővárosi akadémisták válaszai között, közel azonos arányban jelölték be ugyanis az egyes okokat. Az akadémisták legnagyobb aránya (48%) a szakmai fejlődést jelölte meg lehetséges kiigazolási okként, majd ezt követi a magas kereset (20%), illetve a nagyobb elismertség, hírnév (15%) (**6. táblázat**).

Ahmad és Parnabas (2020) kutatásukban megjegyzik, hogy az akadémisták a belső motivációjuk mellett külső motivációval is rendelkeznek, amelyek leginkább külső jutalmak által vezérelt viselkedésre utalnak, mint például az anyagi javak szerzése. Az eredményeink pedig csak részben egyeznek meg a szakirodalomban olvasottakkal, hiszen azokban a magas kereset mellett a szakmai fejlődés jelent meg, mint legfőbb külföldre igazolási okok (Bourke, 2002; Rábai, 2019b). A 2016-os Ifjúságkutatásban szintén hasonló eredményeket olvashatunk: a megkérdezettek közel háromnegyede ugyanis a pénzszerzés miatt menne elsősorban külföldre (Ifjúságkutatás, 2016).

A magas kereset és a hírnév szintén nagyobb arányban került kiválasztásra az akadémisták által, talán ezen két opció jól párhuzamba is állítható egymással: a média által a gyermekek ugyanis rengeteg fiatal sztárral találkozhatnak lépten-nyomon, szinte előttük nő fel a médiában egy-egy futballsztár, így láthatnak több példát is a hirtelen jött hírnévre és sikerességre. Berta (2008) eredményei mindezeket megerősítik, hiszen az általa vizsgált hetedik és tizenegyedik diákok majdnem ugyanakkora arányban választják meg példaképeiket a médiából, mint a családból. Kósa és

6. táblázat. Fővárosi vagy vidéki akadémia labdarúgója (dichotóm függő változó) és a külföldre igazolás okai közötti összefüggés (N=524) (%)

Table 6. Correlation between capital or rural football player (dichotomous dependent variable) and reasons for proofing abroad (N=524) (%)

	A jövőbeli külföldi pályafutás okainak megítélése (N=524)							
	Szakmai fejlődés	Magas kereset	Nagyobb elismertség, hírnév	Ismerkedés a világgal, önálló sodás	Nyelvtanulás	Egyéb	Összesen	Összesen (fő)
Vidéki akadémia labdarúgói	48	20	13	10	8	1	100	281
Fővárosi akadémia labdarúgói	48	20	17	8	5	2	100	243

$p=0,140$

László (2010) eredményei szintén ehhez kapcsolódnak, hiszen az abban vizsgált 13-17 éves fiatalok 20%-a ugyancsak a médiából választ magának példaképet. Mindezen eredmények jól jellemzik a média erejét a mai társadalomban és a fiatal korosztályokban.

Megbeszélés és következtetések

Jelen tanulmányunkban vidéki és fővárosi akadémistákban játszó fiatal növendékek (N=560) jövőbeli aspirációit vizsgáltuk meg a főváros-vidék akadémistáinak tükrében. A témában releváns szakirodalom felderítése után ismertettük a kutatásunk mintáját, a vizsgálati módszert és a hipotézisünket. Mindezeket követően áttértünk az eredményeink bemutatására, amelyek alapján több esetben is szignifikáns különbségekkel találkozhattunk a vidéki és a fővárosi akadémisták válaszai között.

A szakmunkás végzettség jövőbeli elérésének tekintetében szignifikáns ($p=0,039$) a különbség a fővárosi és a vidéki növendékek válaszai között, hiszen a vidéki akadémisták jelentősebb százaléka (37%) szerint nincs ennek a megszerzésére esély a jövőben, míg a fővárosiak csak kisebb része (25%) gondolja így. A jövőbeli profi pályafutás megítélésének esetében ugyancsak szignifikáns ($p=0,000$) a különbség a fővárosi és a vidéki labdarúgók között, ugyanis arányaiban a fővárosi akadémisták majdnem duplája (42%) gondolja úgy, hogy minden esély megvan erre a vidékiekhez (26%) képest.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy az akadémisták mennyi esélyt látnak egy lehetséges külföldi pályafutásra, illetve vannak-e különbségek ilyen tekintetben a fővárosi és a vidéki akadémisták között. Az eredményeink alapján az akadémisták majdnem teljes populációja (94%) szeretne külföldön játszani a jövőben, legnagyobb arányban a szakmai fejlődést (48%) és a magas keresetet (20%) jelölték meg ennek a legfőbb okaiként. A fővárosi és a vidéki fiatalok között mindemellett szignifikáns különbséggel ($p=0,047$) találkozhattunk, hiszen míg a vidékiek 92%-a, addig a fővárosiak 96%-a tervezi ezt a jövőben.

Az ismertett eredmények alapján a kutatás előtt felállított hipotézisünk így csak részben igazolódott, hiszen noha az akadémisták többségében valóban úgy tekintik, hogy minden esélyük megvan az érettségi megszerzésére (68%), az egyetemi végzettség elérésére a minta legnagyobb része (43%) szerint viszonylag nagy esély van, de mégsem találtunk szignifikáns különbséget a vidéki és a fővárosi fiatalok között ezen kérdések kapcsán. A profi pályára lépésre a teljes akadémista populáció legnagyobb része (35%) szerint viszonylag nagy esély van, a vidéki és fővárosi akadémisták között pedig szignifikáns különbség ($p=0,000$) jelentkezik a fővárosi fiatalok javára, így előzetes hipotézisünkkel megegyezően a fővárosiak sokkal magabiztosabbak ilyen téren. Az akadémisták nagy része valóban szeretne külföldön játszani a jövőben (a teljes minta 94%-a), a fővárosi és a vidéki akadémisták válaszai között pedig előzetes hipotézisünkkel ellentétesen szignifikáns különbséget ($p=0,047$) fedeztünk fel, hiszen míg a vidéki akadémisták 92%-a, addig a fővárosi növendékek 96%-a szeretné magát majd külföldön is kipróbálni. Az okokként az előzetes hipotézisünkkel megegyezően legnagyobb arányban a szakmai fejlődést (48%) és a magas keresetet (20%) jelölték meg a megkérdezettek.

Az eredményeink alapján úgy gondoljuk, hogy azok segítségével megismerhettük az ezekben a speciális intézményekbe járó fiatal labdarúgók jövőbeli elképzeléseit és terveit a különböző dimenziókat tekintve, amelyek komoly támpontokat adhatnak az egyes intézményekben dolgozó szakmai vezetők és edzők fiataljaik jövőképeinek megismerésében. Mindemellett a vidéki és a fővárosi akadémisták növendékei közötti különbségeit is bemutatja az írás, amely rámutat a két csoport akadémistái véleményeinek különbségeire. Az akadémisták tipikus jövőképeinek elemei az érettségi és az egyetemi végzettség megszerzése, illetve a profi pályafutásra való lépés és a külföldre igazolás egyaránt a fiatalok jövőbeli tervei között szerepel, a külföldre kerülés kapcsán pedig a szakmai fejlődés a legjelentősebb céljuk.

Felhasznált irodalom

- Adams, A., Carr, S. (2017): Football friends: Adolescent boys' friendships inside an English professional football (soccer) academy. *Soccer & Society*, **20**: 3. 471-493.
- Ahmad, S.S.H., Parnabas, V. (2020): The relationship between motivation and leadership style among PKNS football academy players. In: Hassan, M. (eds.): *Enhancing Health and Sports Performance by Design*. MoHE 2019. Lecture Notes in Bioengineering Springer, Singapore, 471-480.
- Aquilina, D. (2013): A study of the relationship between elite athletes' educational development and sporting performance. *The International Journal of the History of Sport*, **30**: 4. 374-392.
- Berki T., Pikó B. (2018): A sport iránti elköteleződés összehasonlítása a sportolás egyes jellemzőinek tükrében serdülő sportolók körében. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **76**: 3-11.
- Berta J. (2008): A szociális ágensek hatása a példaképválasztásra. *Új Pedagógiai Szemle*, **58**: 6-7. 64-78.
- Bicsérdy G. (2002): Sportágválasztás a különböző életkorokban. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **3-4**: 7-10.
- Bihari I. (2019): A falvakban élő fiatalok jövőképe. *Metszetek*, **8**: 3. 167-183.
- Bourke, A. (2002): The road to fame and fortune: Insights on the career paths of young Irish professional footballers in England. *Journal of Youth Studies*, **5**: 4. 375-389.
- Crane, M. (2017): *Comparative success of professional football academies in the top five English Leagues during the 2016/2017 season. Technical Report*. AG HERA, 23 London Street, Faringdon Oxfordshire, SN7 7AG, UK.
- Czibere I. (2012): Települési és regionális egyenlőtlenségek a 18-29 éves ifjúsági korosztály körében: munkaerőpiac – jövőtervezés – érvényesülés. In: Nagy Á., Székely L. (szerk.): *Másodkézből – Magyar ifjúság 2012*. 45-71.
- Csikszentmihályi M., Rathunde K., Whalen S. (2010): *Tehetséges gyerekek. Flow az iskolában*. Nyitott Könyvműhely, Budapest.
- Egressy J. (2004): Élsport vagy továbbtanulás? *Magyar Sporttudományi Szemle*, **19**: 56-61.
- Faragó B., Béki P., Konczos-Szombathelyi M. (2018): Athlete and successful career in the competence matrix. In: Karlovitz J.T. (szerk.): *Some Recent Research from Economics and Business Studies*. International Research Institute, Komárno, 73-80.
- Fenyő, I., Rábai, D. (2020): A general overview of the educational programmes of the Hungarian football academies. *Central European Journal of Educational Research*, **2**: 2. 101-110.
- Földesiné Sz.Gy. (1984): *Magyar olimpiikonok önmagukról és a sportról*. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest.
- Gagne, F. (1999): Is there light at the end of the tunnel? *Journal for the Education of the Gifted*, **22**: 191-234.
- Gósi Zs., Sallói I. (2017): Rögös út a sportkarrier: A fiatal magyar labdarúgók karrieresélyei. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **72**: 11-19.
- Hamvai Cs., Pikó B. (2009): Serdülők szubjektív jólétét meghatározó társas tényezők családban és az iskolában. *Új Pedagógiai Szemle*, **59**: 4. 30-42.
- Harwood, C., Drew, C.G., Knight, C.J. (2010): Parental stressors in professional youth football academies: A qualitative investigation of specialising stage parents. *Qualitative Research in Sport and Exercise*, **2**: 1. 39-55.
- Havran Zs., András K. (2018): A hivatásos és hivatásos pályára készülő labdarúgók fejlesztésének és karriertámogatásának magyarországi vizsgálata. *Vezetéstudomány Budapest Management Review*, **49**: 9. 70-80.
- Hermann Z., Varga J. (2012): *A népesség iskolázottságának előrejelzése 2020-ig. Iskolázási mikroszimulációs modell (ISMIK)*. Budapesti Munkagazdasági Füzetek, 2012/4. Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet, Budapesti Corvinus Egyetem, Emberi Erőforrások Tanszék, Budapest.
- Ifjúságkutatások (2016): Retrieved March 10, 2020 from <https://kutatopont.hu/files/2018/07/magyarfiatalok.pdf>.
- Kanczler I., Kovács A. (2012): A tanulás és a sport összehangolását segítő program bemutatása. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **51**: 41-46.
- Kósa É., László M. (2010): Új trendek és régi szokások: helyzetkép a 12-17 éves korosztály és a média kapcsolatában. In: Gabos, E. (szerk.): *A média hatása a gyermekekre és fiatalokra*. V. Balatonalmádi: Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Magyar Egyesület, 103-119., 73-85.
- Kovács I. (2012): *A vidék az ezredfordulón. A jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai*. Argumentum, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont (Szociológiai Intézet), Budapest.
- Lannert J. (2004): *Pályaválasztási aspirációk (A 13 és 17 évesek továbbtanulási aspirációi mögött munkáló tényezők három kistérségben)*. Ph.D. értekezés. Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, Szociológia Ph.D. program.
- Lőkös D., Kiss D. (2018): A magyar labdarúgás fejlődés a TAO rendszer tükrében. *Multidiszciplináris kihívások sokszínű válaszok*, **2**: 82-93.

- Madarász T. (2017): Motiváció és jövőkép az egyéni sportágak vezetőinek szemszögéből. *Taylor*, **9**: 3-4. 182-88.
- Magyar Ifjúság (2012): Retrieved July 30, 2020 from https://kutatopont.hu/files/2013/09/Magyar_Ifjúság_2012_tanulmánykötet.pdf.
- Mills, A., Butt, J., Maynard, I., Harwood, C. (2012): Identifying factors perceived to influence the development of elite youth football academy players. *Journal of Sports Sciences*, **30**: 15. 1593-1604.
- Mills, A., Butt, J., Maynard, I., Harwood, C. (2014): Examining the development environments of elite English football academies: The players' perspective. *International Journal of Sports Science & Coaching*, **9**: 6. 1457-1472.
- Oláh D., Hegedűs F., Bognár J. (2018): A sportolói karrier és a tanulás kapcsolatának vizsgálata élvonalbéli labdarúgók körében. *Acta Universitatis De Carolo Eszterházy Nominatae: Sectio Sport*, **45**: 5-15.
- Oross D. (2013): Társadalmi közérzet, politikához való viszony. In: Székely, L. (szerk.): *Magyar Ifjúság 2012. Tanulmánykötet*. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Budapest, 283-315.
- Orosz R. (2009): *A labdarúgó tehetség kibontakozását befolyásoló pszichológiai tényezők vizsgálata*. Doktori értekezés. Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola, Debrecen.
- Platts, C. (2012): *Education and welfare in professional football academies and centres of excellence: A sociological study*. (Unpublished doctoral dissertation). University of Chester, United Kingdom.
- Polónyi I. (2012): Honnan jönnek a hallgatók? *Educatio*, **21**: 2. 244-258.
- Rábai D. (2016): *Labdarúgó akadémia, mint oktatási, nevelési környezet*. Szakdolgozat, Debreceni Egyetem Neveléstudományok Intézete. Kézirat.
- Rábai D. (2018a): A magyar labdarúgó akadémiai rendszer kialakulásának története és a Sándor Károly Labdarúgó Akadémia jelen gyakorlatának bemutatása. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **74**: 52-58.
- Rábai D. (2018b): Lila-fehér mezben – egy fővárosi és egy vidéki labdarúgó akadémia neveléstudományi megközelítésű vizsgálata, összehasonlítása. *Iskolakultúra*, **3**: 4. 66-76.
- Rábai D. (2019a): A Sándor Károly Labdarúgó Akadémia és a Debreceni Labdarúgó Akadémia megalkadásának összehasonlító vizsgálata. *Kultúra és közösség*, **10**: 2. 35-43.
- Rábai D. (2019b): Labdarúgó akadémisták pedagógiai fókuszú, pilot jellegű kérdőíves vizsgálata. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **80**: 28-35.
- Rábai D. (2019c): Labdarúgó akadémisták rekrutációjának és elégedettségének vizsgálata a fővárosi és a vidéki akadémiák tükrében. *Iskolakultúra*, **29**: 10. 85-97.
- Rábai D. (2020): Edző-játékos kapcsolat jellemzői a fővárosi és vidéki labdarúgó akadémiákon. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **84**: 12-20.
- Rábai D., Fenyő I. (2020): Labdarúgó akadémiák pedagógiai programjainak elemzése. *Neveléstudomány*, **3**: 3. 55-75.
- Sagar, S.S., Busch, B.K., Jowett, S. (2010): Success and failure, fear of failure, and coping responses of adolescent academy football players. *Journal of Applied Sport Psychology*, **22**: 2. 213-230.
- Tóth P., Dóczi T. (2017): Esélyegyenlőség-vizsgálat utánpótláskorú labdarúgók körében. *Testnevelés, sport, tudomány*, **2**: 4. 31-44.
- Vincze G. (2008): *Az 1989-1990-es politikai rendszerváltás hatása a labdarúgó utánpótlás-nevelésre*. Doktori értekezés. Semmelweis Egyetem, Nevelés- és Sporttudományi Doktori Iskola, Sport-, Nevelés- és Társadalomtudományi Program, Budapest.

Fiatal Spottudósok

IX. Országos Kongresszusa

2021. december 3-4.